

بررسی علل و موانع رشد و ادامه حیات شهرک ها صنعتی به روش سودا(soda) (مطالعه موردی شهرستان پاسارگاد)

حمید شاهبندر زاده^۱، محمدجواد آذر مهر^۲

^۱ دانشیار دانشکده کسب و کار اقتصاد دانشگاه خلیج فارس (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت صنعتی گرایش تحقیق در عملیات دانشکده کسب و کار دانشگاه خلیج فارس

چکیده

شهرک های صنعتی دارای مشکلات و چالش هایی هستند که نتوانسته اند به خوبی به آن هدف گذاری و برنامه ریزی از قبل تعیین شده برسند در این مطالعه و پژوهش سعی شده به روش سودا، یک ساختار دهی منظم و مشخص به عوامل و موانع این موضوع داده شود تا راحت تر بتوان برای رفع موانع برنامه ریزی و در رفع مشکلات با دید بهتر وارد عمل شد. مشکلات و چالش های شهرک های صنعتی بسیار گوناگون و متنوع و دارای ابعاد خرد و کلان و کشوری و منطقه ای است. با استفاده از روش سودا از گروه های درگیر با مسائل و مشکلات مصاحبه شده و به موارد مختلفی برخورد کرده که به بررسی و شناسایی آن پرداخته می شود.

واژه های کلیدی: شهرک های صنعتی، روش سودا، موانع رشد

مقدمه

یکی از ویژگی های بارز الگوهای توسعه ای در بیشتر کشورهای در حال توسعه، سرعت فاحش توسعه یافتن مناطق شهری نسبت به مناطق روستایی است؛ به طوری که نه تنها در مناطق روستایی فاصله ای چشمگیر در زمینه سرمایه گذاری و تولید به چشم می خورد، بلکه از حیث مسائل فرهنگی و اجتماعی نظیر آموزش، سلامتی و امنیت اجتماعی که همه جزو پیش شرط های توسعه انسانی هستند نیز دارای عقب ماندگی های فاحشی نسبت به مناطق شهری هستند. این وضعیت مهاجرت های بی رویه را به دنبال داشته که مقدمه ای برای مشکلات فراگیر اجتماعی و اقتصادی به ویژه در مراکز شهری بوده است. فقر، پایین بودن درآمد، بیکاری و به تبع آن مهاجرت از مهم ترین چالش های پیش روی جامعه روستایی است. راه اندازی و گسترش صنایع روستایی با توجه به نقش موثری که می توانند در راستای توسعه اقتصادی و اجتماعی ایفا کنند، یکی از مهم ترین راه حل ها برای غلبه بر معضلات مناطق روستایی به شمار می رود. وجود شهرک های صنعتی و کارخانجات در مناطق کمتر توسعه یافته می تواند باعث برقراری رابطه و ایجاد انگیزه و بهره برداری افراد و اهالی آن مناطق برای توسعه موقعیت خود و منطقه شود [۱۳].

در فرایند توسعه، صنعت اهمیت ویژه ای دارد و به عنوان یکی از بخش های پیشرو اقتصادی محسوب شده و می تواند موتور محرکه توسعه باشد؛ به گونه ای که واژه صنعتی شدن در ادبیات اقتصادی، کلید توسعه سریع اقتصادی است که از آن می توان آینده ای با امکانات تولیدی بهتر، افزایش فرصت های اشتغال، نوسازی فعالیت های اقتصادی و یافتن جایگاه مناسب در عرصه بین المللی را تحقق بخشید. افرادی که شاغل در شهرک صنعتی شدند از موقعیت و درآمد خوبی برخوردار گردیده اند و با توجه به وجود شهرک صنعتی از امکاناتی مانند امکانات رفاهی، بهداشتی، خدماتی، عمرانی، جاده و راه، مراکز آموزشی برخوردار گردیده اند که این امر باعث ارتقا در سطح زندگی آنها گردیده است بطوری که نوع مصرف آنها در مواد غذایی و کالاهای با دوام مصرفی تغییر کرده و رشد نموده است. لذا نیاز است که صنعت در این مناطق گسترش یابد. امروزه صنعت به عنوان اصلی ترین ابزار در توسعه و بخصوص توسعه مناطق عقب مانده نقش محوری را به خود اختصاص داده است. این نقش شاید برخاسته از این واقعیت است که عوامل تولید در بخش صنعت در مقایسه با کشاورزی قابلیت جابجایی و انعطاف پذیری بیشتری با شرایط، اوضاع و احوال محیطی - منطقه ای و ملی دارد. نتایج شهرک های صنعتی شهر پاسارگاد متأسفانه نتوانسته به اهداف مد نظرش (توسعه منطقه ای) دست یابد یکی از روش های بهره برداری بهینه از قابلیت های صنایع در شهر پاسارگاد، مکان یابی دقیق برای این صنایع، به ویژه تجمیع آنها در مکانی ویژه و ایجاد شهرکی صنعتی برای سر جمع کردن تمامی امکانات و نیازهای صنایع است [۱۱].

مبانی و ادبیات نظری پژوهش

در اینجا مبانی و ادبیات نظری به دو بخش خلاصه می شود بخش اول به مباحث ادبیات موضوع و معرفی مختصر روش سودا پرداخته می شود و در ادامه در بخش دوم به پیشینه پژوهش اختصاص یافته است.

عوامل و موانع رشد شهرک های صنعتی

صنعتی شدن به عنوان یک تصمیم سرنوشت ساز برای توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهای در حال رشد، ضرورتی است که هیچ کس نمی تواند آن را انکار نماید. امروزه پرواضح است که صنعتی شدن به عنوان عاملی است که اثرات آن در همه بخش ها بویژه در بخش اقتصادی احساس شده و باعث تحرک قسمت زیادی از منابع مالی در جهت توسعه اقتصادی می شود. مشکلات و چالش های شهرک های صنعتی بسیار گوناگون و متنوع و دارای ابعاد خرد و کلان و کشوری و منطقه ای است. مشکلات مربوط به زیرساختها (آب، برق، فاضلاب، راه و...) و مالیات و تامین اجتماعی و تامین مالی تا اسناد مالکیت و واگذاری زمین و روشنایی معابر شهرک ها و اختلاف شرکا و... از جمله مشکلات و علل عدم رشد مناسب شهرک های صنعتی است که در این خصوص باید جهت توسعه و ایجاد شهرک ها و نواحی صنعتی در استان ها، مواردی همچون ارتقاء

زیرساخت های لازم و تامین آب، برق، گاز، تلفن و قیر رایگان به شهرک های صنعتی، تسهیل ضوابط استقرار واحدهای صنعتی در شهرک های صنعتی، کمک به بهره برداری طرح های صنعتی، بازفعال سازی واحدهای صنعتی به بهره برداری رسیده غیرفعال، احداث سوله برای ورود شرکت های دانش بنیان به شهرک های صنعتی از مشکلاتی است که باید به آن توجه خاصی شود. [۱۸]

معرفی روش سودا

متدولوژی سودا ریشه در زمینه های پژوهش در عملیات نرم و روانشناسی شناختی دارد. این روش در مواجهه با مسائل آشفته (مسائلی که در آن برای بررسی جنبه های کمی و کیفی مسئله، به توانایی ساخت مدل احتیاج است) شالوده اصلی نگرش حل مساله در سودا بر ایجاد توافق استوار است. [۱، ۲]

ابزار این روش نگاشت شناختی (Concept Mapping) است که بدنبال ساختار دهی به مساله و ارائه راه حل مورد توافق (به دست آوردن درک و توافق در گروه و افزایش کار تیمی است) و کاربرد آن در مواقعی است که دیدگاه های چند گانه و متفاوت برای دسترسی به هدف مشترک و برتر به توافق نیاز دارند استفاده می شود یکی از مهمترین نقاط قوت رویکرد SODA تلاش برای دستیابی به توافق بین طرفین و ایجاد تعهد است [۱، ۲]

سودا راهی است برای کارکردن با گروهی از افراد و تکنیکی است برای ساختن نگاشت های شناختی آنها که چگونه درباره وضعیت مسئله فکر می کنند و چه درکی از آن دارند. این روش زمانی استفاده می شود که افراد هم به صورت فردی و هم جمعی ممکن است مشکلاتی در تعریف و ساختار دهی به درک خود از وضعیت مشکل داشته باشند. [۳]

- سودا روشی مناسب و کیفی برای حل مسائل پیچیده است که از نگاشت شناختی برای شناخت مسئله و آنچه ممکن است در مورد آن رخ دهد، استفاده می کند. ریشه نگاشت شناختی در روانشناسی شناختی است که سعی در درک نحوه تفکر انسان ها و تعبیر آنها از تجربیات خود دارد. [۴، ۵]

پژوهشات نشان می دهد که سودا می تواند مشارکت عمومی را به چندین روش بهبود بخشد، از جمله درک ذینفعان از درگیر شدن، تعهد ذینفعان، ساختار بندی زمینه برنامه ریزی، ارتباط دیدگاه های ذینفعان، شناسایی و مدیریت اختلافات، شفافیت فرآیند تصمیم گیری. [۷]

دلیل اصلی انتخاب سودا برای زمینه مشارکت عمومی، توانایی این روش برای ساختار جنبه های چندگانه متناقض و تنظیم دیدگاه های فردی در زمینه و در عین حال، کمک به کاهش سطح تعارض است.

یک روش مشارکتی است که برای ارائه گفتگو، تفکر، یادگیری، اجماع و تعهد طراحی شده است.

سودا پتانسیل حمایت از تقریباً هر سطحی از مشارکت عمومی یا تکنیک مدیریت تعارض را دارد.

توسعه رویکرد SODA باعث شده است که این روش از هدف اولیه خود یعنی ساخت دهی مسائل پیچیده فراتر رفته و به رویکردی برای تدوین استراتژی های سازمان در سطح مدیران عالی بدل می شود. این روش مبتنی بر دو رویکرد اصلی قابل اجرا می باشد. [۷]

دو روش اجرای سودا

۱) SODAI بر پایه نقشه های شناختی فردی است که به ما در وضعیتهای پیچیده کمک می کند. دیدگاه ادن این است که تحلیلگر باید با استفاده از روش مذاکره با اشخاص مصاحبه و بحث کند.

همچنین در این رویکرد افراد شرکت کننده در این فرآیند به نظرات یکدیگر احترام می گذارند و همکاری لازم را نیز دارند. سپس تحلیلگر مفاهیم مربوط به مصاحبه را استخراج می کند و نقشه شناختی هر شخص را نشان می دهد. در نهایت با موافقت افراد درگیر در پروژه، تحلیلگر باید تمامی نقشه های شناختی را که نقشه جامع نامیده میشود تجزیه و تحلیل کرده و ارتباطات هر کدام از آنها را با موضوع مطرح شده به وسیله ابزار نقشه شناختی تکمیل نماید. [۱۰، ۱۲]

۲) اما در SODAI ابتدا نقشه راهبردی را به طور همزمان با کمک افراد درگیر در پروژه تشکیل می گردد و سپس تجزیه و تحلیل مذکور انجام می شود. [۱۰، ۱۲]

به طور کلی SODAI به وسیله مصاحبه و مذاکره نظرات ذینفعان طرح را جمع آوری کرده و سپس نگاشت شناختی حاصل از آن را ترسیم می کند. در SODAI نظرات افراد در یک جلسه گروهی با حضور تمامی ذینفعان طرح توسط تحلیلگر در یک نگاشت شناختی ترسیم می شود. [۱۰، ۱۲]

پژوهش پیش رو به مطالعه موردی شهرک صنعتی پاسارگاد پرداخته که از سه گروه درگیر با شهرک سوالاتی مطرح و پاسخ ها دسته بندی و به روش سودا منظم، نمودار و تحلیل آن انجام گرفته است.

پیشینه پژوهش

این پژوهش از روش مرور ادبیات سیستماتیک استفاده شده است. مرور ادبیات سیستماتیک عبارت است از جستجو و یافتن مطالعات مربوطه، ارزیابی آنها بر اساس معیارهای مشخص، تلفیق نتایج و ارائه یافته ها به طور دقیق. هدف از مرور ادبیات سیستماتیک خلاصه سازی و نتیجه گیری از تعداد زیادی از مطالعات مربوط به موضوع و کمک به تصمیم گیری است. در این مقاله اطلاعات مورد نیاز پژوهش از طریق مطالعه دقیق کتابخانه های و بررسی مقالات مختلف با محوریت کلمات کلیدی، شهرک صنعتی، روش سودا، موانع مدیریت شهرک های صنعتی با مطالعه مقالات لاتین و فارسی استخراج شده است.

جدول شماره ۱- پیشینه پژوهش های صورت گرفته

ردیف	محقق	عنوان پژوهش	نتیجه پژوهش
۱	نقی کاظمی محبوبه قاسمی ۱۳۹۷	فرایند برنامه ریزی استراتژیک با استفاده از SODA و متودولوژی مدل سازی شناختی	در ادامه الگوریتم هایی جهت در برنامه ریزی استراتژیک پیشنهاد شده SODA به کارگیری است
۲	عادل آذر محمود دهقان نیری شایان جاوید میلانی ۱۳۹۸	ترسیم نقشه راه فناوری با بهره گیری از رویکرد توسعه و تحلیل گزینه های راهبردی: شرکت مزارع نوین ایرانیان	نتایج پژوهش به ترتیب بر اهمیت تأمین منابع انسانی مناسب شرکت با امتیاز دامنه ای ۱۲ و مرکزی ۱۷،۲۷ و همچنین توسعه دپارتمان پژوهش و توسعه با امتیاز دامنه ای ۱۱ و مرکزیت ۱۷،۲۸ تأکید و گزینه مطالعه و پژوهش فناوری را به عنوان مفهوم پتانسیل که در نگاشت ذهنی تمامی خبرگان وجود داشته است ارائه می نماید
۳	سانتوس و همکاران ۲۰۱۹	ساختار متضاد دیدگاه ذینفعان جنگل با رویکرد تحلیل و توسعه گزینه های استراتژیک رویکرد سودا	تجزیه و تحلیل انجام شده نشان داد که ارزیابی اقتصادی منابع جنگل و همچنین نظارت بر پوشش جنگل کلیدی است
۴	علی مروتی شریف آبادی	شناسایی و بررسی عوامل کلیدی موفقیت استارت	با استفاده از تحلیل های (تحلیل دامنه ای و مرکزی) بدست آمده در نرم افزار

الهام مفتاح زاده زینب حسینی ۱۳۹۸	آپ ها با رویکرد تحلیل و توسعه گزینه های استراتژیک (سودا)	عوامل استراتژیک شناسایی می شود، از آنجایی که بیشترین مقدار مهارت افراد در تحلیل ها مرتبط با عامل های فرصت سنجی و استراتژیک استارت آپ است این دو عامل به عنوان عوامل و افراد با شناخت عوامل استراتژیک شناسایی شده است. می توانند قدرت رقابت و احتمال سرمایه گذاری بر روی آنها به طور قابل ملاحظه ای افزایش دهند موفقیت خود را
۵	گسترش صنعت در عرصه های کشاورزی: مطالعه موردی روستای ایرج شهرستان اسفراین	تغییر کاربری اراضی و کاهش منابع آب کشاورزی به نفع کاربریهای غیر کشاورزی

ردیف	پژوهشگر	عنوان پژوهش	نتیجه پژوهش
۶	سرورامینی و همکاران ۱۳۹۹	بررسی اثرات شهرک صنعتی اشتها در توسعه روستاهای همجوار	تأثیرات منفی صنعت به ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی روستا
۷	لانجو ۲۰۱۳	اسکینر مقررات اجتماعی و زیست محیطی در مناطق روستایی چین	کسب درآمد و کاهش شکاف درآمدی در سطح روستا، اشتغال زایی و جذب نیروی کار روستایی
۸	وحید ریاحی ۱۳۹۳	بررسی اثرات ایجاد شهرک صنعتی گرمی بر توسعه نواحی روستایی پیرامون	واحدهای تولیدی شهرک صنعتی گرمی در سطح معناداری ۹۵٪ موجب ایجاد تغییراتی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیطی در روستاهای پیرامون خود شده است. اثرات مثبتی همچون کاهش مهاجرت، کاهش فقر، افزایش درآمد
۹	پنتی و همکاران ۲۰۰۷	در تحقیقی برای مکان یابی شهرک های صنعتی با معرفی معیار های اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی و بهترین مکان برای شهرک های صنعتی	مکان یابی شهرک های صنعتی و برنامه ریزی و زیربنایی و با GI S استفاده از

	را در منطقه ی شمال برنامه ریزی و GIS زیربنایی و با استفاده از اسپانیا مشخص می کنند		
در میان عوامل اقتصادی، اجتماعی، برنامه ریزی و زیست محیطی به ترتیب نرخ بیکاری، وجود فعالیت های صنعتی در منطقه، مدیریت محیط و تمارین بهبود محیط، مدیریت برنامه ریزی شهری، حمل و نقل آب و تصفیه فاضلاب از موثر ترین عوامل در مکانیابی شهرک ها به شمار می رود.	عوامل اثرگذار در مکان یابی شهرک های صنعتی با استفاده از AHP	فرناندز و رویز ۲۰۰۹	۱۰

ردیف	پژوهشگر	عنوان پژوهش	نتیجه پژوهش
۱۱	ابراهیم فتائی ۱۳۹۳	امکان سنجی احداث شهرک های صنعتی مرزی و AHP با استفاده از TOPSIS مطالعه موردی: استان اردبیل	معیارهای مختلفی همچون شرایط اقلیمی، شکل زمین، کاربری اراضی، مناطق حفاظت شده، جاده ها و راهها، ساختارهای زیربنایی، روند توسعه هی صنعتی، نیروی فعال بیکار، وجود منابع اولیه تولید و غیره استفاده گردید و بعد از انجام محاسبات و الگوریتم ها نتایج به این صورت مشخص گردید که استفاده از دو روش در مکان یابی شهرک صنعتی مرزی تفاوت معناداری با هم نداشتند.
۱۲	رضا نوبخت سروش فتحی، حبیب اله کریمیان ۱۳۹۳	تاثیر شهرک های صنعتی بر توسعه اجتماعی- اقتصادی در ایران مورد مطالعه منطقه عشایری	ایجاد شهرک صنعتی الگوی زندگی افراد این منطقه را تغییر داده به گونه ای که شیوه معیشت مبتنی بر زندگی عشایری را رها کرده و با یکجا نشین شدن شیوه زندگی جدیدی را تحت تاثیر شهرک صنعتی آغاز کرده اند. مردم این منطقه با اشتغال در شهرک صنعتی علاوه بر موقعیت و درآمد بهتر از امکانات رفاهی، بهداشتی، خدماتی، عمرانی، جاده و راه و مراکز آموزشی برخوردار گردیده اند که این امر باعث ارتقا در سطح زندگی آنها گردیده است.

۱۳	امیراحسان زاهدی سیدحبیب الله میرغفوری علی مروتی شریف آبادی ۱۳۹۶.	نگاشت نقشه یکپارچه توسعه سطح نوآوری و تجای سازی شرک تهای دان شبینیان ایران با استفاده از رویکرد تحلیل و توسعه گزین ههای استراتژیک	منابع انسانی، فناوری، فرهنگ، عوامل سیاسی، منابع مالی و سرمای های، منابع فیزیکی و ساختاری، گزین ههای کلیدی در توسعه نوآوری و تجار یساز ی شرک تهای دان شبینیان است که با تمرکز بر این گزین هها برای هرکدام راهبردهایی تدوین و ارائه گردید تا باعث تقویت موضوعات مهم نقشه شده و در سطح بالاتر موجب رسیدن به اهداف شوند.
----	--	---	--

شاخص هایی که در این پژوهش به آن دست یافته ایم و به تحلیل آن می پردازیم به شرح زیر می باشد.

تامین مواد اولیه

مواد اولیه و قطعات از جمله کالاهای صنعتی هستند که به طور کامل وارد خط تولید می شوند. این دسته از کالاها خود به دو گروه مواد اولیه خام و مواد اولیه صنعتی و قطعات تقسیم می شوند مواد اولیه خام مواد ، شامل اقلام زیر است: اقلام کشاورزی، مانند گندم، پنبه، دام، میوه و سبزیجات و محصولات طبیعی، نظیر ماهی، الوار، نفت خام و سنگ آهن. مواد اولیه صنعتی و قطعات، شامل اقلامی است نظیر آهن، الیاف، سیمان، سیم، کابل و قطعات تکمیلی مانند موتورهای کوچک، تایر و قالب. قطعات و مواد اولیه تکمیلی معمولاً به بازپروری بیشتری نیاز دارند. امروز مواد اولیه و تامین ارز به جهت تهیه آن به یک دغدغه بزرگ برای تولیدکنندگان تبدیل شده است. [۱۹]

عدم تامین و حمایت بانک ها در ارائه تسهیلات مناسب

اهم مشکلات صنایع کوچک و متوسط در اخذ تسهیلات رونق تولید مواجهه با مسائل و موانعی است که از سوی بانک ها ایجاد می شود و نشان از عدم وقوف بانک ها بر حساسیت این مقطع زمانی از اقتصاد کشور است که تولید در رکود به سر می برد و طرح رونق تولید و ارائه تسهیلاتی که طبق قانون در این راستا، با وجود همه کاستی ها، برای کمک به واحدهای تولیدی در نظر گرفته شده است و لازم بوده است که بانک نیز در شرایط کنون نقش مؤثرتر و کاراتری را ایفا نمایند که متأسفانه این امر صورت نگرفته است. [۲۰]

ضعف در تامین مالی

تامین مالی به روش های تهیه منابع مالی برای یک شرکت اشاره می کند تا از آن برای ادامه ی فعالیت یا ایجاد رشد استفاده کند. نهادهای مالی و بانک ها در تلاش برای تأمین مالی هستند و در همین حین با فراهم کردن سرمایه برای کسب و کارها، مصرف کنندگان و سرمایه گذاران به آن ها کمک می کنند تا به اهدافشان دست یابند. روشهای تامین سرمایه به دو گروه عمده تقسیم می شوند. ۱- تامین مالی از منابع داخلی بنگاه (ابزارهای سرمایه ای) ۲ - تامین مالی از منابع خارج از بنگاه (ابزارهای بدهی) [۲۰]

تامین اجتماعی و بیمه

تامین اجتماعی به هر نوع برنامه حمایت اجتماعی اطلاق می گردد که توسط قانون، و یا هرگونه توافق الزام آور برقرار شده باشد و هدف آن فراهم ساختن میزانی از تامین درآمد مالی در مواجهه با مخاطرات دوران بازنشستگی، بازماندگی، از کارافتادگی، بیکاری و یا پرورش فرزندان باشد. تامین اجتماعی می تواند خدمات درمانی در حوزه پیشگیری و درمان را نیز ارائه کند.[۲۱]

فرسودگی ماشین آلات و بروز نبودن و کارایی ماشین آلات

فرسودگی ماشین آلات خط تولید این گونه تعریف می شود که هر دستگاهی دارای عمر مفید و کارایی از قبل مشخص شده ای می باشد که با مرور زمان و استفاده از آن بهروری و بازده مفید آن از بین می رود که در اصطلاح به آن فرسودگی گفته می شود و نیازمند تعمیرات اساسی یا تعویض دستگاه نی باشد.[۲۲]

ضعف شدید در زیر ساخت ها(آب برق گاز ارتباطات راه و ...)

زیرساخت عبارت است از امکانات، سامانه ها و بناهایی که به یک شهر یا کشور خدمت رسانی می کنند، مانند راه ها، مدارس و زیرساخت های آموزشی. این واژه در زمینه های متفاوت معانی گوناگونی می دهد و ممکن است اشاره به زیرساخت نرم یا سخت باشد. اما واژه زیرساخت بیشتر جهت اشاره به زیرساخت شهری مانند جاده ها، پل ها، شبکه آب، برق و فاضلاب دارد[۲۳].

سو مدیریت و تصمیم گیری های غلط

تصمیم عبارت است از قضاوت یا انتخاب، میان دو یا چند راه حل مختلف که به اشکال نامحدود (از حل یک مشکل گرفته تا انجام یک سری اقدامات) و در شرایط مختلف انجام می گیرد. هر فردی هر روزه در حال تصمیم گیری هست و تصمیم های مختلفی می گیرد، که با توجه به موقعیت آن حساسیت موضوع می توان تاثیر بسزای در آینده داشته باشد. با توجه به اهمیت موضوع تصمیم گیری و اهمیت فراوان آن در سازمان ها، کلیه مدیران باید مهارت های خود را در زمینه تصمیم گیری افزایش دهند.[۲۴]

در ادامه به مصاحبه و بررسی نتایج و پاسخ های گروه های درگیر با شهرک می پردازیم.

در این مطالعه از سه گروه زیر مصاحبه حضوری و تلفنی به عمل آمده که در مورد مشکلات و عوامل و راهکار های موجود سوال شده و نتایج کلی جمع بندی و به صورت خلاصه و موردی به شرح زیر آورده شده است.

- ۱- گروه اول متشکل از چهار نفر از مسئولین مالی و خدماتی شهرک
- ۲- گروه دوم متشکل از پنج نفر از کارشناسان فنی و مدیران میانی و سرپرستان شهرک
- ۳- گروه سوم متشکل از سه نفر از مدیران ارشد و هیئت مدیره شهرک

فهرست مفاهیم موجود در نگاشت شناختی گروه اول متشکل از چهار نفر از مسئولین مالی و خدماتی شهرک :

تحصیلات این گروه اغلب کارشناسی رشته های حسابداری و امور دفتری بوده که بیشترین وظیفه ان ها در شهرک ،انجام امور دفتری و حسابرسی می باشد.

طی مصاحبه صورت گرفته با این افراد، این موضوع مطرح شده که بنظر شما شرایط فعلی شهرک های صنعتی چگونه است و برای بهبود و خروج از این وضعیت باید چه اهدافی را دنبال کرد؟ که پس از صحبت های صورت گرفته و از تمامی فاکتور های که در حین مصاحبه اعلام میکردند موارد زیر مشهود می شد از آن استخراج کرد.

- ۱- مشکلات در واگذاری زمین و تخصیص یارانه های دولتی به افراد مناسب
- ۲- عدم تامین و حمایت بانک ها در ارائه تسهیلات مناسب
- ۳- ضعف در تامین مالی
- ۴- مشکل در ثبت و گرفتن مجوزهای احداث شرکت ها و امور دفتری مربوطه
- ۵- تامین اجتماعی و بیمه
- ۶- نامناسب بودن و عدم اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
- ۷- مشکلات قانون بر ارزش افزوده مالیات و بیمه

نگاشت شناختی گروه اول (مسئولین مالی و خدماتی شهرک)

شکل شماره ۱-نگاشت شناختی گروه اول (مسئولین مالی و خدماتی شهرک)

فهرست مفاهیم موجود در نگاشت شناختی گروه دوم متشکل از پنج نفر از کارشناسان فنی و مدیران میانی و سرپرستان شهرک :

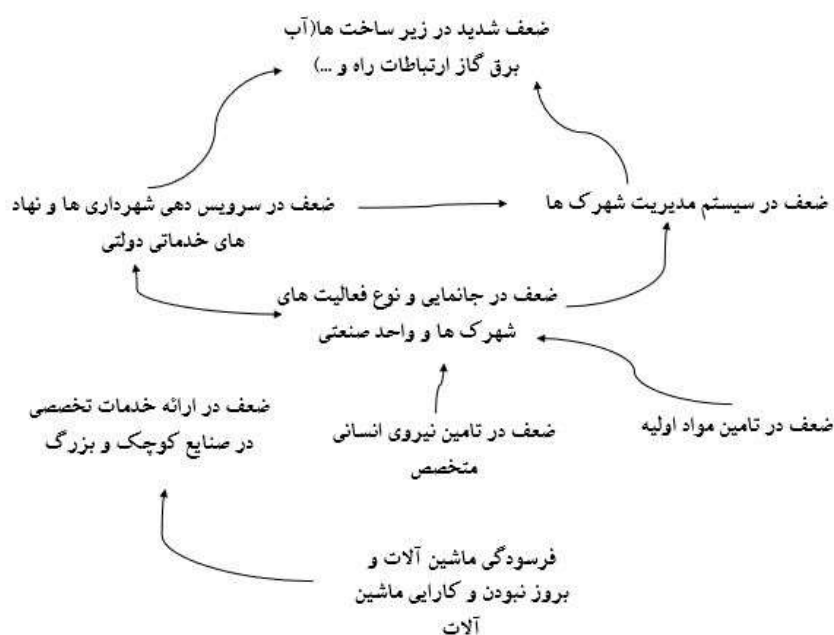
تحصیلات این گروه اغلب کارشناسی رشته های مدیریت و مهندسی بوده که بیشترین وظیفه ان ها در شهرک ،انجام امور مدیریت پروژه و کارشناسی فنی می باشد.

طی مصاحبه صورت گرفته با این افراد، این موضوع مطرح شده که بنظر شما شرایط فعلی شهرک ها در انجام پروژه ها صنعتی محوله و همچنین مشکلات مربوطه چیست چگونه میتوان برای بهبود و خروج از این وضعیت اقدام کرد؟ که پس از صحبت های صورت گرفته و از تمامی فاکتور های که در حین مصاحبه اعلام میکردند موارد زیر مشهود بوده و می شد از آن استخراج کرد.

- ۸- فرسودگی ماشین آلات و بروز نبودن و کارایی ماشین آلات
- ۹- ضعف در ارائه خدمات تخصصی در صنایع کوچک و بزرگ

- ۱۰- ضعف در سرویس دهی شهرداری ها و نهاد های خدماتی دولتی
- ۱۱- ضعف در تامین نیروی انسانی متخصص
- ۱۲- ضعف در جانمایی و نوع فعالیت های شهرک ها و واحد صنعتی
- ۱۳- ضعف در تامین مواد اولیه
- ۱۴- ضعف در سیستم مدیریت شهرک ها
- ۱۵- ضعف شدید در زیر ساخت ها (آب برق گاز ارتباطات راه و ...)

نگاشت شناختی گروه دوم- کارشناسان فنی و مدیران میانی و سرپرستان شهرک

شکل شماره ۲-نگاشت شناختی گروه دوم (کارشناسان فنی و مدیران میانی و سرپرستان شهرک)

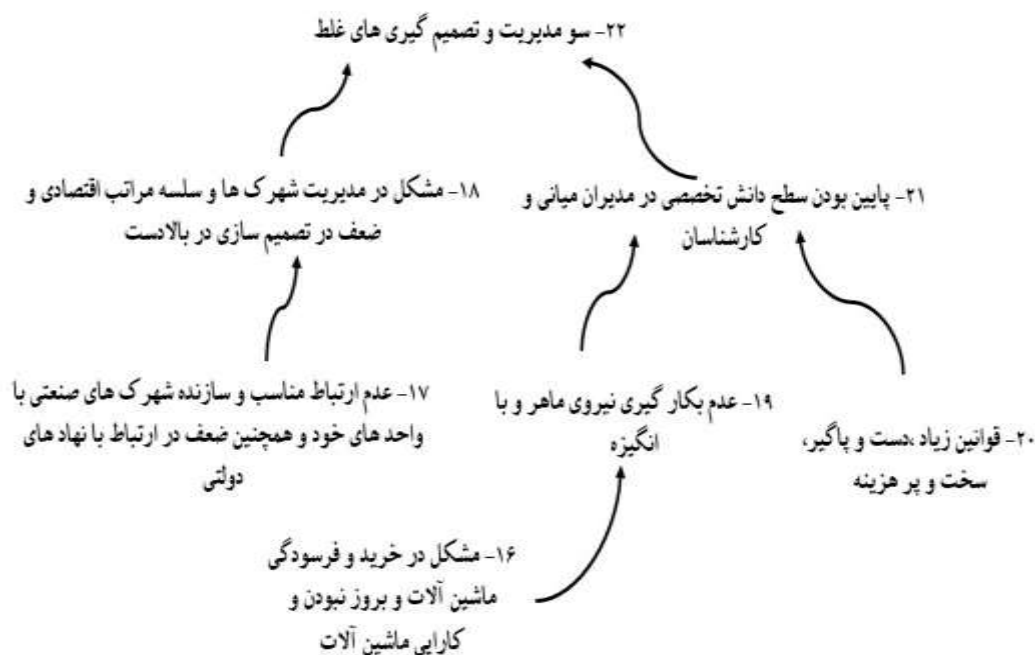
فهرست مفاهیم موجود در نگاشت شناختی گروه سوم متشکل از سه نفر از مدیران ارشد و هیئت مدیره شهرک:

تحصیلات این گروه اغلب کارشناسی ارشد رشته های مدیریت و مهندسی بوده که بیشترین وظیفه آن ها در شهرک انجام امور مدیریت و برنامه ریزی کلی در اهداف کلان شهرک و شرکتها می باشد. طی مصاحبه صورت گرفته با این افراد ، این موضوع مطرح شده که بنظر شما شرایط فعلی شهرک ها در هدف گذاری و موانع پیشرو چیست و چه مقدار از اهداف کلی دست یافته و علل مشکلات بوجود آمده چیست ؟ و راه حل مناسب برای بهبود شهرک و خروج از این وضعیت چیست؟ که پس از صحبت های صورت گرفته و از تمامی فاکتور های که در حین مصاحبه اعلام میکردند موارد زیر مشهود بوده و می شد از آن استخراج کرد.

- ۱۶- مشکلات موجود در تامین و تعمیر تجهیزات ماشین آلات بروز و کارآمد
- ۱۷- عدم ارتباط مناسب و سازنده شهرک های صنعتی با واحد های خود و همچنین ضعف در ارتباط با نهاد های دولتی
- ۱۸- مشکل در مدیریت شهرک ها و سلسه مراتب اقتصادی و ضعف در تصمیم سازی در بالادست
- ۱۹- عدم بکار گیری نیروی ماهر و با انگیزه

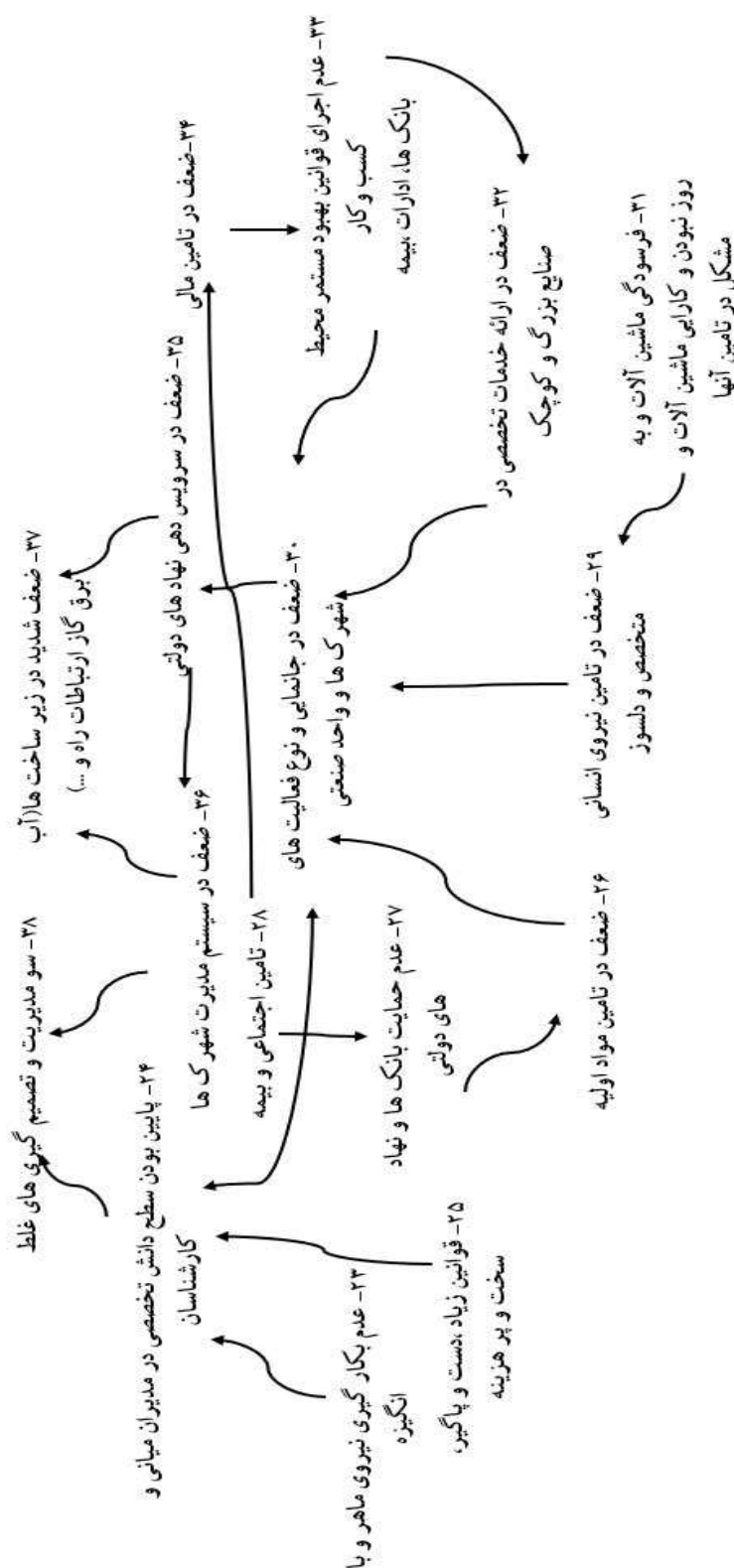
- ۲۰- قوانین زیاد، دست و پاگیر، سخت و پر هزینه
- ۲۱- پایین بودن سطح دانش تخصصی در مدیران میانی و کارشناسان
- ۲۲- سو مدیریت و تصمیم گیری های غلط

نگاشت شناختی گروه سوم (مدیران ارشد و هیئت مدیره شهرک)

شکل شماره ۳-نگاشت شناختی گروه سوم (مدیران ارشد و هیئت مدیره شهرک)

ادغام نقشه های هر سه گروه

شکل شماره ۴ ادغام نقشه های هر سه گروه

لیست مفاهیم موجود در نگاشت استراتژیک

همانطور که در شکل صفحه قبل مشاهده می شود مفاهیم موجود در نگاشت کلی استراتژیک ۱۵ عدد می باشد که نتایج زیر را شامل می شود:

تعداد منشاء ها ۴ عدد میباشد و تعداد منتهایا ۲ عدد می باشد. که لیست آنها در ذیل آمده است:

- منشاءها (گره ای که فقط فلش خروجی دارند و هیچ فلش ورودی ندارد-گزینه های پایین نقشه)

۲۳ عدم بکار گیری نیروی انسانی ماهر و نداشتن انگیزه

۲۵ قوانین زیاد، غلط، دست و پاگیر و پرهزینه

۲۹ ضعف در تامین نیرو انسانی ماهر و دلسوز

۳۱ ضعف در تامین ماشین آلات بروز و فرسودگی آنها

- منتهایا (گره ای که هیچ فلش خروجی ندارند و فقط فلش ورودی دارند.- اهداف نهایی در نقشه)

۳۸ سو مدیریت و تصمیم گیری های غلط

۳۷ ضعف شدید در زیر ساخت ها (آب برق گاز ارتباطات راه و ...)

تعداد گره های نگاشت استراتژیک ۱۵ گره و تعداد بردارها نیز ۲۱ عدد می باشد، لذا تحلیل نسبت تعداد بردار به تعداد گره ها نشان می دهد که نگاشت به دست آمده پیچیده می باشد.

نگاشت نسبتا صاف و هموار می باشد و تعداد نسبتا زیادی گزینه جهت اقدام وجود دارد. بدین معنا که یک چهارم گره ها، منشاء می باشند و این تعداد زیاد گزینه های اقدام را نشان می دهد.

این شکل یک شکل هموار است (تعداد زیادی مسیر کوتاه بین منشاءها و منتهایا وجود دارد) و علی رغم اینکه می تواند نشان از عمق کم تفکر داشته باشد، لیکن در عوض می تواند نشان از گستره وسیعی از انتخاب ها و دیدگاه های جایگزین نیز باشد.

تجزیه و تحلیل آنی و متوالی

تحلیل دامنه آنی: به طور کلی، ساده ترین تحلیل، به عنوان تجزیه و تحلیل دامنه آنی شناخته می شود. زیرا تعداد کلی بردارهای ورودی و بردارهای خروجی هر گره را محاسبه می کند، که به عنوان دامنه آنی آن گره شناخته می شود.

به طور مثال برای گره شماره ۳۰ (ضعف در جانمایی) تعداد بردارهای ورودی ۵ و تعداد بردارهای خروجی ۱ میباشد که مجموع آن ها می شود ۶ که برای تمامی گره ها در جدول شماره دو محاسبه شده است.

تحلیل دامنه متوالی (تحلیل مرکزی): ابتدا گره های مرکزی مشخص می شوند و سپس به هر گره با توجه به فاصله تا گره مرکزی یک وزن تعلق می گیرد. به طور مثال هر گره که به طور مستقیم به یک گره مرکزی متصل است را می توان دارای وزن ۱ در نظر گرفت. گره های موجود در لایه دوم را می توان وزن نیم (۱/۲) را داد و به لایه ی بعدی میتوان وزن یک سوم (۱/۳) را داد و به همین ترتیب ادامه داد تا دامنه ی متوالی گره بدست آید.

روش تحلیل گره های مهم، روش تحلیل مرکزی می باشد که ساختار مدل را به گونه ای بررسی میکند که مشخص کند کدام اظهار نظرات مرکزیت بیشتری دارند. انجام تحلیل مرکزی به طور معمول بدون استفاده از نرم افزار غیر ممکن است که این بستگی به اندازه مدل مسئله دارد.

با شناسایی آن دسته از اظهار نظرهایی که کدام گره ها در هر دو تحلیل دامنه آنی و مرکزی بیشترین امتیاز را به دست آورده اند، میتوان اطمینان بیشتری در مشخص کردن موضوعات مهم (گره های مهم) حاصل کرد.

جدول شماره ۲-نمره دامنۀ آنی و متوالی

شماره گره	نمره آنی	نمره متوالی
۳۰	۶	۷,۹۵
۲۴	۴	۵,۴۲
۳۳	۳	۴,۱۳
۳۶	۳	۳,۲۹
۳۵	۳	۲,۱
۳۴	۳	۳,۵
۲۸	۳	۲,۱
۲۷	۳	۳,۲
۲۶	۲	۳,۶
۳۲	۲	۶,۰۳
۳۱	۱	۱,۷۴
۲۹	۱	۱
۲۳	۱	۱
۲۵	۱	۱

تحلیل و نتیجه گیری

همانطور که در بررسی بالا مشاهده شده می توان نتایج زیر را تا حدودی بدست آورد و ساختار منظمی به مشکلات و چالشهای موجود در شهرک صنعتی مورد مطالعه در نظر گرفت و نسبت به آن برنامه ریزی منظم و هدفمند انجام داد. مشکلات و چالشهای شهرکهای صنعتی بسیار گوناگون و متنوع و دارای ابعاد خرد و کلان و کشوری و منطقه ای است. از مشکلات مربوط به زیرساختها (آب ، برق ، فاضلاب ، راه و...) و مالیات و تامین اجتماعی و تامین مالی تا اسناد مالکیت و واگذاری زمین و روشنایی معابر شهرک ها و اختلاف شرکا و...

سه چالش عمده شهرکهای صنعتی عبارتند از:

- ۱- ضعف شدید زیر ساخت های آب ، برق ، فاضلاب ، راه و ... علیرغم تعهدات قانونی دولت برای تامین این زیر ساخت ها در حد قابل قبول.
- ۲- مشکل قانون مالیات بر ارزش افزوده (متن قانون و نحوه اجرای آن)، علیرغم تاکیدات قانونی مبنی بر کمک به تولیدو اختصاص درصدی از منابع حاصله به شهرکهای صنعتی.
- ۳- مشکل در سوء مدیریت و تصمیم گیری نابجا و غلط مدیران تصمیم ساز و تصمیم گیرنده

سایر مشکلات و چالش ها شهرکهای صنعتی عبارتند از:

- مشکلات مرتبط با تامین اجتماعی از جمله بازرسی اسناد سالهای گذشته واحدهای صنعتی علیرغم ابلاغ مصوبات ستاد اقتصاد مقاومتی مبنی بر رسیدگی حداکثر تا یکسال قبل از ارائه آخرین فهرست ارسالی کارفرمایان.

-ضعف تامین مالی و عدم پذیرش دفتر قرارداد شهرکها و نواحی صنعتی توسط بانکها (بعنوان وثیقه).
 -نامناسب بودن فضای کسب و کار و عدم اجرا مواد قانون " بهبود مستمر محیط کسب و کار " در
 خصوص مشورت با تشکل های بخش خصوصی و همچنین در مورد عدم قطع برق و گاز واحدها در شرایط کمبود و ...
 -نحوه ارزیابی و تعیین قیمت زمین های واگذار شده به متقاضیانی که به عللی موفق به تاسیس و استقرار واحد تولیدی خود
 نشده اند.

-خطا در جانمایی بعضی از شهرکها صنعتی و بلاتکلیفی حریم بعضی از آنها.
 -ضعف سرویس دهی مناسب شهرداری ها به واحدهای صنعتی مستقر در شهرکها و نواحی صنعتی و بعضا دریافت عوارض
 مختلف از جمله زیربنا ، پسماند ، پیشه و کسب و کار و ... توسط بعضی از شهرداری ها از واحدهای مستقر در شهرکها.
 -ضعف ارتباط سازمانی بین واحدهای صنعتی مستقر در شهرکها با شرکت شهرکهای صنعتی و همچنین سطح
 مدیریتی شرکت شهرکها در ساختار و سلسله مراتب اقتصادی و صنعتی کشور.
 -ضعف نهادها و موسسات واسطه ای پشتیبان و ارائه کننده خدمات تخصصی به صنایع کوچک و ضرورت بازبینی و اصلاح
 اساسنامه شرکت های خدمات پشتیبانی.

-فرسودگی ماشین آلات واحدهای مستقر در شهرکها و به روز نبودن آنها و نیز مشکلات مربوط به تامین مواد اولیه و
 بازارهای صادراتی و تامین نیروی انسانی ماهر و تبلیغات و ...
 در مجموع می توان مسائل ، مشکلات و چالشهای مطرح شده فوق را در قالب ۷ فصل زیر دسته بندی کرد : زیرساختها (آب ،
 برق ، گاز و...)، فضای کسب و کار ، تامین مالی و توسعه شبکه ای (شبکه خدمات ، تبلیغات ، استاندارد و ...)، بازار ، فناوری ،
 منابع انسانی.

پیشنهادهای:

در مجموع باتوجه به وضعیت موجود شهرکهای صنعتی و چالشها و مشکلات آنها موارد ذیل پیشنهاد می شود::
 ۱-در مورد مشکل زیر ساخت ها می بایست قبل از احداث هر شهرک و شرکت صنعتی مطالعات کافی و لازم و همچنین
 نیاز سنجی های لازمه را بررسی و سپس به فکر احداث باشیم که در این موضوع ذو طرف این قضیه یعنی دولت و فرد ذی
 نفع بایستی وظایف و اهداف خود آشنا و به آن عمل کنند مثلاً: ارائه گزارشی از سوی سازمان صنایع کوچک و شهرکهای
 صنعتی در خصوص اقدامات انجام شده جهت رفع یا کاهش چالشها و مشکلات فوق الذکر با توجه مواد قانونی عنوان شده و
 وظایف و ماموریت های آنها و بخصوص کمبود آب و برق ، مالیات بر ارزش ، ضعف زیرساختها باتوجه به حاد بودن چالشهای
 آن

۲- بحث تامین مالی را به عنوان اصلی ترین گلوگاه در فعالیت های تولیدی می باشد افزایش تولید زمانی امکانپذیر می شود
 که صنایع مختلف به سهولت قادر به استفاده منابع مالی از طریق بازار سرمایه باشند. یکی از مهمترین کارکردهای بازار
 سرمایه بحث تامین مالی برای صنایع مختلف است؛ از این رو در صورت برخورداری صنایع از نقدینگی کافی، شرکت ها
 می توانند اقدامات زیادی در راستای افزایش تولید انجام دهند. در بحث مشکلات مالی و امور این چنینی بیشترین سهم را
 دولت و یارانه های حمایتی نقش ایفا میکنند . و میتوانند تاثیر بسیار زیادی داشته باشند ایجاد کمیسیون یا کارگروه ویژه
 جهت بررسی مسائل و مشکلات (تامین مالی) افزوده و شهرکهای صنعتی و صنایع کوچک و متوسط با حضور نمایندگان
 وزارت صنعت ، شرکت شهرکها ، وزارت نیرو (سازمان آب و برق) ، نظام بانکی و وزارت اقتصاد و بازار سرمایه.

۳- در مورد مشکل دیگری که سو مدیریت نام برده شد هم پیشنهاد می شود از تجارب و عملکرد شهرک های دیگر چه
 تازه تاسیس و چه قدیمی کمک گرفته شود

تدوین برنامه جامع یا استراتژی توسعه ای شهرکهای صنعتی براساس آسیب شناسی وضعیت موجود و افقهای ممکن و مطلوب آینده توسط گروه کارشناسی و شرکت مشاوره ای با بهره گیری از تجارب موفق جهانی و مشورت نمایندگان واحدهای صنعتی مستقر در شهرکها.

بازبینی در وضعیت شهرکهای در حال تاسیس و توقف ایجاد شهرکها و نواحی صنعتی که کمتر براساس توجیه اقتصادی بلکه بر مبنای تقاضاها و فشارهای منطقه ای و احیاناً سیاسی در حال احداث می باشند.

بازبینی قراردادهای (دفترچه قرارداد) شرکت شهرکها با بنگاههای صنعتی دو طرفه شدن این قراردادها به نحوی که شرکت شهرکها موظف به انجام تعهدات خود و پرداخت ضرر و زیان در صورت عدم ایفای مسئولیت هایش شود.

تقویت بنیه مدیریتی و کارشناسی شرکت شهرکها و استفاده از نیروهای مجرب تر جهت انجام بهتر مسئولیتها و وظایف.

۴- در بحث تامین مواد اولیه، امروز مواد اولیه و تامین ارز به جهت تهیه آن به یک دغدغه بزرگ برای تولیدکنندگان تبدیل شده است. وقتی مواد اولیه ارزان و راحت در دسترس تولیدکنندگان قرار گیرد بهتر می توانند محصولات خود را تولید و عرضه کنند و در فضای رقابتی حضور داشته باشند تولیدکننده اگر مواد اولیه مورد نیاز را با قیمت مناسب تهیه کند روی قیمت جنس، روی جذب نیروی کار، رونق بازار و خریدار که حرف اول را در بازار می زند تاثیر می گذارد چرا که همه این موارد زنجیره وار به هم مرتبط هستند و به افزایش تولید منجر می شوند. دلیل رکود حاکم بر بخش تولید، عدم تامین مواد اولیه است به همین دلیل ورود به عرصه فعالیتهای تولیدی با استقبال کمی روبه رو است چرا که هزینه تولید گران تمام می شود و ورود جنس های بی کیفیت به کشور نیز انگیزه تولید و رقابت را از تولیدکنندگان می گیرد.

۵- مورد مشکلات تامین اجتماعی و بیمه، یکی از مواردی که مشکلات متعددی در بر سر راه شهرک های صنعتی و واحد های تولیدی بوجود آورده است رویکرد سازمان تامین اجتماعی است که به گفته آنها، قانون را زیر پا گذاشته و با بخشنامه های سخت گیرانه خود، عرصه را به روی بخش تولید تنگ کرده است. بخشنامه هایی که بعضاً در تضاد با قوانین تامین اجتماعی بوده، اکنون به محل اختلاف بین بخش خصوصی و سازمان تامین اجتماعی بدل شده است. دورزدن قانون با صدور بخشنامه های متفاوت و متعدد، دریافت دو حق بیمه (کارگاه و پیمان) از کارفرمایان، حسابرسی دفاتر مالی به جای بازرسی، عدم رعایت سه جانبه گرایی در سازمان تامین اجتماعی، سنگینی ترازوی رسیدگی در هیئت های حل اختلاف به نفع سازمان تامین اجتماعی، تعطیلی برخی بنگاه ها به بهانه بدهی به سازمان تامین اجتماعی و مواردی از این دست، از جمله گله گزاری های فعالان بخش تولید محسوب می شود. بهترین اقدام در شرایط کنونی، اصلاح ساختاری سازمان تامین اجتماعی و احیای سه جانبه گرایی و شورای عالی کار است تا از این طریق بتوان بسیاری از مشکلاتی را که این سازمان برای بخش خصوصی ایجاد کرده است، مرتفع کرد.

۶- فرسودگی ماشین آلات و بروز نبودن و کارایی ماشین آلات

به عنوان چالشی در توسعه و رونق اقتصادی بخش صنعت کشور در مواجه با تولید با کیفیت هم ساز نیست. فرسودگی تجهیزات تولید، بهره وری پایین در تولیدات واحدهای صنعتی را به دنبال دارد، ایجاد زمینه و زیرساخت های لازم جزو اساسی ترین ملزومات برای رونق و افزایش بهره وری تولید است.

منابع

- 1-Leila abubarabara-albertopaucar-cacere.Surveying applications of Strategic Options Development and Analysis (SODA) from 1989 to 2018 .2020
- 2-L.D. SANTOS. S.L. SCHLINDWEIN. A.C. FANTIN. M.C.N. BELDERRAIN. G. MONTIBELLER. L.A. FRANCO. Structuring contrasting forest takeholders' views with the Strategic Options Development and Analysis (SODA) Approach. 2019 Patricia Guarnieri. Lucio Camara e Silva
- ۳-Natallya A. Levino Analysis of electronic waste reverse logistics decisions using Strategic Options Development Analysis methodology: A Brazilian case.2016
- 4-E. TeimouryH. GitinavardS. M. Mousavi. An application of SODA methodology in student accommodation problems. 2014
- 5- Enhancing public participation in natural resource management using Soft OR—an application of strategic option development and analysis in tactical forest planning
- 6-Technology Road Mapping (TRM) based on Strategic Option Development and Analysis
- ۷-آذر، عادل. انوری، علی. مدل سازی نرم در مدیریت. نگاه دانش. ۱۳۹۲
- ۸-دهقان نییر، محمود. آذر، عادل. جاوید میلان، شایان. ترسیم نقشه راه فناوری با بهره گیری از رویکرد توسعه و تحلیل گزینه های راهبردی: شرکت مزارع نوین ایرانیان. ۱۳۹۸
- ۹-امین صهماسبی، حمزه. رضوی نسب، سید جمال الدین. بهبود استفاده از سوخت CNG در بخش حمل و نقل با رویکرد تحلیل و توسعه گزینه های استراتژیک. ۱۳۹۸
- ۱۰-ظاهری بیرگانی، ارسلان. اسماعیل نیا کتابی، علی اصغر. تدوین استراتژی انرژی ایران به منظور مقاوم سازی اقتصاد ملی با استفاده از متدولوژی سودا. ۱۳۹۸
- ۱۱-مروتی شریف آبادی، علی. مفتاح زاده، الهام. حسینی، زینب. شناسایی و بررسی عوامل کلیدی موفقیت استارت آپ ها با رویکرد تحلیل و توسعه گزینه های استراتژیک (سودا). ۱۳۹۸
- ۱۲-کاظمی، نقی. قاسمی، محبوبه. فرایند برنامه ریزی استراتژیک با استفاد از متدولوژی سودا و مدل سازی شناختی. ۱۳۹۷
- ۱۳-زاهدی، امیر احسان . میر غفوری، سید حبیب الله. مروتی شریف آبادی، علی. نگاشت نقشه یکپارچه توسعه سطح نوآوری و تجاری سازی شرکت های دانش بنیان ایران با استفاده از رویکرد تحلیل و توسعه گزینه های استراتژیک. ۱۳۹۶
- ۱۴-وحیدی، امین. علی همدی، علیرضا. ترسیم و تحلیل الگوی اسلامی ایرانی نظام علم و فناوری ایران بر اساس اسناد بالادستی با روش شناسی SODA. ۱۳۹۶
- ۱۵-قربانی، حسین. نجفی توانا، سعید. آذر، عادل. نگاشت نقشه پایش فرایند کیفیت اقلام آماری مرکز آمار ایران با رویکرد تحلیل و توسعه گزینه های استراتژیک (سودا). ۱۳۹۴
- ۱۶-درجی، مصطفی. سهرابی نژاد، آزاده. به کارگیری متدولوژی SODA برای بهبود تخصیص منابع مالی به پروژه های عمرانی. ۱۳۹۳
- ۱۷-وحیدی، امین. تیموری، ابراهیم. مثالی راهنما از متدولوژی سودا. دانشگاه علم و صنعت. ۱۳۹۰
- ۱۸-سرورامینی و همکاران، بررسی اثرات شهرک صنعتی اشتهاارد بر توسعه روستاهای همجوار، ۱۳۹۹
- ۱۹-حمیدرضا رضوانی، افسانه نیکمحمدی سرافراز محمدی بررسی تأثیر مدیریت زنجیره تأمین سبز بر بهبود عملکرد تأمینکننده با توجه به نقش میانجی سرمایه اجتماعی (مورد مطالعه: شرکت های تأمین کننده مواد اولیه ۱۴۰۰
- ۲۰-محسن مهر آرا، حسن توکلیان، عطاله رحمانی، نقش نوسانات اقتصادی بر تسهیلات اعطایی بانک ها از کانال سرمایه اضافی بانک ۱۳۹۵
- ۲۱-سعید حسینی قاسمعلی بازآیی، بررسی پیامدهای پیاده سازی سیستم نام نویسی متمرکز برای بیمه شدگان سازمان تامین

اجتماعی (مورد مطالعه: اداره کل غرب سازمان تامین اجتماعی) ۱۴۰۰

۲۲- کیومرث زرافشانی کیومرث زرافشانی امیرحسین علی بیگی، بهینه سازی مدیریت ضایعات و بقایای زراعی ۱۳۹۲

۲۳- عبدالمجید احمدی سوران منوچهری، سنجش وضعیت و تحلیل عوامل مؤثر بر مطلوبیت مدیریت بحران مخاطرات طبیعی در شهرستان فائنا ۱۳۹۹

۲۴- محمود عطاریان، سعید جباری، مسعود نجاری، علیرضا سنگانی ارزیابی میزان سلامت عمومی سربازان و عوامل مؤثر بر آن در بحران همه گیری کرونا ۱۴۰۰